

Súd: Najvyšší súd SR  
Spisová značka: 9Cdo/88/2021  
Identifikačné číslo spisu: 1213224649  
Dátum vydania rozhodnutia: 22.02.2022  
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Holíč  
Funkcia: sudca  
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1213224649.1

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne G. P., nar. XX.X.XXXX, bytom A. N., D. X, zastúpenej advokátkou JUDr. Martinou Fábryovou, so sídlom Floriánska 16, Košice, proti žalovanému PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Bratislava, Kubániho 16, IČO: 47 233 516, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 2.490,- eur s príslušenstvom a určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy o úvere, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 17Csp 27/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 16. júna 2020, sp. zn. 12 Co 37/2020, takto

### rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 16. júna 2020, sp. zn. 12 Co 37/2020 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 1. februára 2019, č.k. 17Csp 27/2017-264 žalobu v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 2.490 eur a v časti o určenie, že zmluva o revolvingovom úvere číslo XXXXXX-XXXXX uzatvorená dňa 15.7.2013 medzi žalobkyňou a žalovaným je bezúročná a bez poplatkov zamietol. V zostávajúcich častiach konanie zastavil. Žalovanému priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu 100 % vo veci samej ako aj v časti o zastavení konania, o ktorom bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným rozhodnutím.

1.1. Na základe zistených skutočností súd prvej inštancie dospel k záveru, že daný právny vzťah zo zmluvy o úvere nemožno podriaďiť pod ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a ani pod ustanovenie § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Predmetnú zmluvu posudzoval v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka s poukazom na § 261 odsek 1 Obchodného zákonníka, pričom na základe vstupných údajov identifikujúcich žiadateľa ako podnikateľa v žiadosti o úver a listín pripojených k žiadosti na schválenie úveru, ako aj s poukazom na výšku poskytnutého úveru a rozdielnosť tlačív potrebných k uzatvoreniu zmluvy o úvere mal súd preukázané, že uvedenou zmluvou bol založený obchodnoprávny vzťah spravujúci sa režimom obchodného práva. V zmluve o revolvingovom úvere sa nachádza v čl. 4.1 zmluvný údaj o zmluvnej odmene vo výške 2.578 eur,

zmluvné strany si dohodli úrok vo forme odplaty vyjadrenej pevnou sumou, ktorá odplata vyjadrená pevnou sumou je v zmluve dostatočne jasná a predstavuje určito vyjadrenú cenu požičaných peňazí, ktorú súd nepovažuje v rozpore s dobrými mravmi, keď súd poznamenáva, že žalovaný je nebankovou spoločnosťou, pričom z úradnej činnosti súdu je známe, že nebankové spoločnosti sa stávajú zmluvnými partnermi žiadateľov, ktorí nie sú úspešní so žiadosťou o úver v bankách. Tvrdenia žalobkyne s odstupom času o tom, že zmluvu uzatvorila ako spotrebiteľský subjekt aj s poukazom na jej vyjadrenie sa v žalobe, keď uviedla, že „žalovaný nepožadoval zdokladovanie účelu použitia prostriedkov, je možné dôvodiť, že na účel ich požitia nekládol dôraz“, nepreukazujú skutočnosť o tom, že by žalovaný takýmto konaním obchádzal ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch. Tvrdenia žalobkyne považoval za účelové a v spore nepreukázané a preto ďalšie tvrdenia žalobkyne, na ktoré poukazovala v žalobe o neprijateľných zmluvných podmienkach v uvedenej zmluve považoval vzhľadom na preukázaný obchodný záväzkový vzťah za irelevantné a žalobu v časti o určenie zmluvy o úvere ako bezúročnej a bez poplatkov zamietol. Súd prvej inštancie zamietol aj žalobu v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 2.490 eur, pretože žalobkyňa súdu nepreukázala, že žalovaný sa bezdôvodne obohatil o žalovanú sumu. Vzhľadom na poslednú úpravu petitu žaloby súd nepovažoval za relevantné a hospodárne v konaní skúmať tak platnosť rozhodcovskej doložky, sankcií spojených s úverom a taktiež ustanovení zmluvy o blankozmenke.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 16. júna 2020, sp. zn. 12 Co 37/2020 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku I. o zamietnutí žaloby a výroku III. o trovách konania potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. S poukazom na § 387 ods. 1, 2 CSP uviedol, že právny názor súdu prvej inštancie vyslovený v prejednávanej veci považuje za správny a stotožnil sa aj s odôvodnením napadnutého rozsudku. V konaní bolo bez pochyb preukázané, že žalobkyni žalovaný poskytol úver na výkon podnikania, vyplýva to zo žiadosti o poskytnutie úveru i z úverovej zmluvy, kde sú uvedené údaje o žalobkyni ako o živnostníčke (podnikateľke). Je zrejmé, že tieto údaje boli uvedené na základe príslušných dokladov, ktoré žalobkyňa k žiadosti o poskytnutie úveru predložila. Pokiaľ by žiadala poskytnutie úveru ako bežnej fyzickej osobe a za účelom osobnej spotreby, potom nemala dôvod predkladať doklady súvisiace s jej podnikaním (živnostenské oprávnenie, daňové priznania). Žalovaný v tomto smere uniesol dôkazné bremeno listinnými dôkazmi a svedeckou výpoveďou N. D.. Žalobkyňa pri uzatváraní úverovej zmluvy vystupovala a konala ako živnostníčka s tým, že úver potrebuje na výkon svojej podnikateľskej činnosti. V nadväznosti na tento záver, nazerajúc na úverovú zmluvu ako na zmluvu nespotebiteľskú, nebolo potrebné skúmať, či jej obsahom nie sú neprijateľné (nekalé) zmluvné podmienky, ktoré sú v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách neplatné. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle § 396 ods. 1, § 255, § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolatelka“) s návrhom na jeho zrušenie, rovnako zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/, ako aj § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Poukázala na to, že proti žalovanému viedla na súde prvej inštancie aj iné konanie sp.zn. 15Csp 26/2017 na obdobnom základe, v ktorom bolo právoplatne rozhodnuté, že zmluva o úvere č. XXXXXX-XXXXX zo dňa 18.04.2012 je bezúročná a bez poplatkov a žalovanému bola uložená povinnosť vydať žalobkyni sumu 744,- eur titulom bezdôvodného obohatenia, posúdiac daný vzťah ako spotrebiteľský. Tým, že súdy nižších inštancií rozhodli pri rovnakých účastníkoch konania a pri rovnakom právnom základe rozdielne, nie je možné hovoriť o predvídateľnosti rozhodnutia a tým ani o spravodlivosti. Podľa dovolateľky mali byť oba zmluvné vzťahy posúdené ako spotrebiteľské. Rozhodnutie odvolacieho súdu neodstránilo nedostatky vytýkané žalobkyňou v odvolaní, odvolací súd dostatočne neodôvodnil záver, že úver bol poskytnutý na výkon podnikateľskej činnosti, pričom svedok - finančný agent jednoznačne potvrdil, že neskúmal účel poskytnutia úveru.

3.1. Ďalej poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 23. januára 2019 sp.zn. 3 Cdo 188/2018, podľa ktorého právny záver, že úverová zmluva nie je spotrebiteľská zmluva a že ňou nebol založený spotrebiteľský vzťah, nezbavoval súdy - vzhľadom na petit podanej žaloby - povinnosti posúdiť (a v

odôvodnení rozsudkov vyjadriť a dostatočne zreteľne a presvedčivo vysvetliť výsledok posúdenia) platnosť úverovej zmluvy z hľadiska možnej existencie tých dôvodov, s ktorými právny poriadok vo všeobecnosti spája neplatnosť zmluvy. Na podklade obsahu spisu dovolací súd konštatuje, že keď už súdy dospeli k záveru o nespotrebitel'skej povahe úverovej zmluvy (poznámka: v súvislosti so skúmaním prípustnosti dovolania dovolací súd neposudzoval vecnú správnosť tohto záveru), mali podať vysvetlenie, akými úvahami sa riadili a k akým záverom dospeli pri riešení otázky, či (ne)zakladá jej absolútnu neplatnosť [nie v zmysle osobitných zákonných ustanovení o spotrebitel'ských zmluvách a spotrebitel'ských úveroch, ale z hľadiska všeobecnými ustanoveniami vyžadovaného súladu so zákonom (§ 39 Občianskeho zákonníka) alebo dobrými mravmi (§ 3 Občianskeho zákonníka)] konanie žalovaného, ktoré žalobca opisoval ako agresívne, nečestné, zavádzajúce, zakrývajúce skutočnú podstatu úverovej zmluvy a tiež úžernícke (medziiným napríklad aj z hľadiska pomeru medzi výškou úveru, ktorý bol žalobcovi poskytnutý, a výškou odmeny za poskytnutie úveru). Na absolútnu neplatnosť právneho úkonu prihliada totiž súd ex offio; absolútna neplatnosť úkonu nastáva bez ďalšieho zo zákona, pôsobí od začiatku a v dôsledku toho sa na úkon hľadá tak, akoby ani nebol urobený. Absencia náležitého vysvetlenia, ktoré mali súdy podať v tak významných otázkach, opodstatňuje v danom prípade výnimočné uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016 a vedie dovolací súd k záveru, že žalobcovi bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Podľa dovolateľky sa oba súdy v prejednávanej spore odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolateľka v základnom konaní namietala, že predmetná zmluva o revolvingovom úvere je v rozpore s dobrými mravmi, keď započítanie si odmeny v okamihu poskytnutia úveru odporuje základnému inštitútu úveru, výška určenej odplaty je podľa nej úžernícka, rovnako zmluva obsahuje neprímerané zmluvné pokuty. Súd je povinný ex offio skúmať, či právny úkon nie je neplatný.

3.2. Z rozsudku Najvyššieho súdu SR z 25. januára 2018 sp.zn. 8 Sžo 67/2016 poukázala na záver, že dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania dlžníka ťaží toho, kto tak tvrdí. Bezpečným preukázaním nemôže byť len všeobecný údaj o uzavretí zmluvy (poskytnutí úveru) na výkon povolania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je povolanie prijímateľa úveru a aký konkrétny súvis má s takýmto povolaním či predmetom činnosti, uzavretie príslušnej zmluvy.

4. Žalovaný sa k dovolaniu vyjadril písomne, navrhol ho odmietnuť ako neprípustné, resp. zamietnuť ako nedôvodné a priznať mu nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Argumentoval tým, že súd prvej inštancie sa zaoberal aj otázkou platnosti zmluvy (bod 27. odôvodnenia). Rozhodovacou praxou dovolacieho súdu v zmysle § 421 CSP nie je rozhodovanie najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho v správnom súdnictve. Tvrdenie žalobcu poukazujúce na iné konanie nezakladá existenciu porušenia práva žalobcu na spravodlivý proces.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je podané dôvodne.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v

ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*). Judikatúra ESLP síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (*Ruiz Torija c. Španielsko* z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, *Hiro Balani c. Španielsko* z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, *Georgiadis c. Grécko* z 29. mája 1997, *Higgins c. Francúzsko* z 19. februára 1998).

10.1. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

10.2. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa

zaobera všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

11. Dovolateľka vo vzťahu k porušeniu jej procesných práv odvolacím súdom v zmysle § 420 písm. f/ CSP namieta, že proti žalovanému viedla na súde prvej inštancie aj iné konanie sp.zn. 15Csp 26/2017 na obdobnom základe, v ktorom bolo právoplatne rozhodnuté, že zmluva o úvere č. XXXXXX-XXXXX zo dňa 18.04.2012 je bezúročná a bez poplatkov a žalovanému bola uložená povinnosť vydať žalobkyni sumu 744,- eur titulom bezdôvodného obohatenia, posúdiac daný vzťah ako spotrebiteľský. Tým, že súdy nižších inštancií rozhodli pri rovnakých účastníkoch konania a pri rovnakom právnom základe rozdielne, nie je možné hovoriť o predvídateľnosti rozhodnutia a tým ani o spravodlivosti.

11.1. Vo všeobecnosti možno uviesť, že rozdielna rozhodovacia prax súdu o „totožných“, resp. obdobných veciach nie je žiaduca. Zákonná formulácia princípu právnej istoty vyjadrená v čl. 2 CSP chráni hodnotu predvídateľnosti práva resp. súdnych rozhodnutí ako jednu z najvyšších ústavných hodnôt materiálneho právneho štátu. V zmysle odseku 2 citovaného článku je právnou istotou stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má (podľa odseku 3 tohto článku, pozn.) právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu. Inými slovami, princíp predvídateľnosti rozhodovania a rozhodnutia znamená, že účastníci právnych vzťahov môžu legitímne očakávať, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako. Iba takýto postup rešpektuje právnú istotu a jeho dôsledné dodržiavanie sa významne pozitívne prejavuje aj v rámci celkového nazerania spoločnosti na význam a úlohu práva. Na druhej strane je nutné uviesť, že predvídateľnosť práva nemožno vnímať absolútne. Obdobnú vec je možné rozhodnúť aj inak než v predošlých prípadoch. V takom prípade je však súd povinný svoje závery riadne, racionálne a ústavne konformne odôvodniť (čl. 2 ods. 3 CSP), a to takým spôsobom, aby predošlé rozhodnutia neboli ignorované, ale práve naopak, aby sa s nimi súd argumentačne vysporiadal (nález Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 289/2017 zo dňa 21.11.2017).

11.2. V prejednávanej spore z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa podala na súde prvej inštancie dve samostatné žaloby proti rovnakému žalovanému, na obdobnom skutkovom základe a s obdobnou právnou argumentáciou, počas konania zároveň poukazovala aj na druhé prebiehajúce konanie, pričom aj v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie osobitne namietala, že napadnuté rozhodnutie je v rozpore s iným rozhodnutím v obdobnej veci, a to v konaní sp.zn. 15Csp 26/2017. Z porovnania rozsudkov súdu prvej inštancie v tu prejednávanej spore (sp.zn. 17Csp 24/2017) a v ďalšom obdobnom spore (sp.zn. 15Csp 26/2017) možno konštatovať podobnosť v tom, že v oboch sporoch vystupujú rovnaké sporové strany, žalobkyňa sa proti žalovanému domáhala vydania bezdôvodného obohatenia a určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy o revolvingovom úvere na obdobnom skutkovom základe a s obdobnou právnou argumentáciou. V oboch sporoch žalobkyňa argumentovala, že zmluvy uzatvárala ako spotrebiteľka, no v spore sp.zn. 17Csp 24/2017 súd prvej inštancie a rovnako aj odvolací súd uzavreli, že žalobkyňa nepreukázala, že zmluvu uzatvárala ako spotrebiteľka, pričom v spore sp.zn. 15Csp 26/2017 dospel súd prvej inštancie k opačnému záveru a žalobkyňu považoval za spotrebiteľku.

11.3. V oboch tu porovnávaných rozsudkoch súdu prvej inštancie súdy venovali dostatočnú pozornosť posúdeniu otázky postavenia žalobkyne ako spotrebiteľky, z odôvodnení týchto rozsudkov možno jednoznačne identifikovať dôvod rozdielného posúdenia otázky postavenia žalobkyne. V spore sp.zn. 15Csp 26/2017 súd vychádzal zo svedeckej výpovede svedka F. F., ktorý v čase uzavretia predmetnej zmluvy pôsobil ako finančný agent žalovaného a uviedol, že on spisoval zmluvy len s fyzickými osobami nepodnikateľmi, pri poskytovaní jednoduchkej pôžičky neskúmal účel, za akým žiadateľ žiadal o poskytnutie pôžičky, pričom sa nevedel vyjadriť, v čom spočíval rozdiel pri poskytovaní pôžičky nepodnikateľovi a pri poskytovaní pôžičky podnikateľovi (por. bod 18. odôvodnenia rozsudku zo dňa

23.05.2018 č.k. 15Csp 26/2017-240). V spore sp.zn. 17Csp 24/2017 súd prvej inštancie vychádzal z výpovede svedka N. D., ktorý v postavení viazaného finančného agenta so žalobkyňou spisoval žiadosť o poskytnutie preklenovacieho úveru a uviedol, že v spoločnosti žalovaného pôsobil od roku 2010 do 2.9.2015 ako finančný agent a následne ako manažér obchodnej siete, uzatváral zmluvy ako aj žiadosti o poskytnutie úveru, pričom bol rozdiel medzi tým, ak sa úver poskytol fyzickej osobe ako spotrebiteľovi a fyzickej osobe ako podnikateľovi, teda živnostníkovi, ktorý spočíval v rozdielnosti tlačív, v dokladoch, ktoré musel žiadateľ predložiť, ako aj sume poskytnutého úveru (por. body 23.-26. odôvodnenia rozsudku zo dňa 1. februára 2019 č.k. 17Csp 27/2017-264). Z odôvodnení oboch porovnávaných rozsudkov teda jednoznačne vyplýva, že hoci sa jednalo o obdobné prípady, vykonaným dokazovaním bol preukázaný odlišný skutkový stav, na základe ktorého súdy dospeli k rozdielnemu posúdeniu otázky postavenia žalobkyne ako spotrebiteľky. Dovolací súd preto konštatuje, že z tohto hľadiska nedošlo k porušeniu procesných práv dovolateľky, ktorá nedôvodne namietala porušenie princípov právnej istoty a predvídateľnosti rozhodovania súdu o obdobných žalobách.

12. Odvolací súd sa však dopustil procesného pochybenia spočívajúceho v tom, že sa vôbec nezaoberal relevantnou odvolacou námietkou, keď žalobkyňa rovnako ako pred súdom prvej inštancie, tak aj v odvolaní namietala výšku odmeny dojednanej v predmetnej úverovej zmluve 51,56%, a na tomto základe namietala platnosť úverovej zmluvy pre rozpor s dobrými mravmi v zmysle § 3 OZ, resp. pre zneužitie práva v zmysle § 265 ObchZ. Dovolateľka v tejto súvislosti dôvodne poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 23. januára 2019 sp.zn. 3 Cdo 188/2018, podľa ktorého právny záver, že úverová zmluva nie je spotrebiteľská zmluva a že ňou nebol založený spotrebiteľský vzťah, nezbavoval súdy - vzhľadom na petít podanej žaloby - povinnosti posúdiť (a v odôvodnení rozsudkov vyjadriť a dostatočne zreteľne a presvedčivo vysvetliť výsledok posúdenia) platnosť úverovej zmluvy z hľadiska možnej existencie tých dôvodov, s ktorými právny poriadok vo všeobecnosti spája neplatnosť zmluvy. Na podklade obsahu spisu dovolací súd konštatoval, že keď už súdy dospeli k záveru o nespotebiteľskej povahe úverovej zmluvy (poznámka: v súvislosti so skúmaním prípustnosti dovolania dovolací súd neposudzoval vecnú správnosť tohto záveru), mali podať vysvetlenie, akými úvahami sa riadili a k akým záverom dospeli pri riešení otázky, či (ne)zakladá jej absolútnu neplatnosť [nie v zmysle osobitných zákonných ustanovení o spotrebiteľských zmluvách a spotrebiteľských úveroch, ale z hľadiska všeobecnými ustanoveniami vyžadovaného súladu so zákonom (§ 39 Občianskeho zákonníka) alebo dobrými mravmi (§ 3 Občianskeho zákonníka)] konanie žalovaného, ktoré žalobca opisoval ako agresívne, nečestné, zavádzajúce, zakrývajúce skutočnú podstatu úverovej zmluvy a tiež úžernícke (mediálnym napríklad aj z hľadiska pomeru medzi výškou úveru, ktorý bol žalobcovi poskytnutý, a výškou odmeny za poskytnutie úveru). Na absolútnu neplatnosť právneho úkonu prihliada totiž súd ex offio; absolútna neplatnosť úkonu nastáva bez ďalšieho zo zákona, pôsobí od začiatku a v dôsledku toho sa na úkon hľadí tak, akoby ani nebol urobený. Absencia náležitého vysvetlenia, ktoré mali súdy podať v tak významných otázkach, opodstatňuje v danom prípade výnimočné uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016 a vedie dovolací súd k záveru, že žalobcovi bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

13. Vzhľadom na to, že v preskúmanom rozsudku odvolacieho súdu sa odvolací súd vôbec nezaoberal otázkou absolútnej neplatnosti úverovej zmluvy, prípadne jej časti, pre rozpor s dobrými mravmi v zmysle § 3 OZ, resp. pre zneužitie práva v zmysle § 265 ObchZ, pri odôvodnení svojho rozhodnutia si tak nesplnil svoju základnú povinnosť jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnáť sa so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie podstatné a právne významné, uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje potvrdzujúce rozhodnutie založil. V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver, súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť.

14. Absencia náležitého odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu v tak významnej otázke vedie

dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne je procesne prípustné podľa § 420 písm. f/ CSP a dôvodne namieta procesnú vadu zmätočnosti, pretože jej týmto nesprávnym procesným postupom súdu bolo znemožnené realizovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Vzhľadom na zistenie, že v konaní odvolacieho súdu došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne, najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu uznesením zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

16. So zreteľom na dôvodne namietanú vadu zmätočnosti napadnutého rozhodnutia dovolací súd v súlade so svojou rozhodovacou praxou nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci ako dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 písm. a/ CSP.

17. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.